

Pokazatelj održivosti medija (MSI)

MSI Metodologija

2016

MSI METODOLOGIJA

MSI je utemeljen na pet opće odredjenih 'ciljeva' koji služe za ocjenu snage i održivosti medijskog sustava. 'Ciljevi' uključuju stupanj zaštite slobode govora, razvijenost profesionalnih standarda u novinarstvu, pluralizam izvora informacija, poslovno upravljanje medijima i institucije za podršku. Brojni dodatni 'pokazatelji' pobliže definiraju specifične uvjete kojima se postiže svaki od pet 'ciljeva'. Ovih pet ciljeva, kao i odgovarajući pokazatelji za svaki od njih, predstavljaju ljestvicu na osnovu koje se mjeri ukupnost medijske situacije u određenoj zemlji, temeljenu na opće prihvaćenim principima koji definiraju osnovne odrednice za neovisne i poslovno uspješne medije. Ovakav pristup omogućava kompleksnu ocjenu medijskog sektora i razumijevanje faktora koji određuju li je medijski sektor otvoren, profesionalan i ekonomski održiv.

Temeljni dio MSI projekta u svakoj zemlji čini grupa eksperata koji popunjavaju MSI upitnik, daju ocjene i/ili pisane komentare i sudjeluju u panel diskusiji o stanju u medijima. Moderator diskusije ima zadatak da vodi diskusiju u okviru panela. Uloga IREX-a je da omogući organizaciju panela, kao i da osigura uvjete za odvijanje diskusije. Po potrebi, IREX može provesti manje dodatno istraživanje medijskog sustava u vašoj zemlji, i time dodati jedan set ocjena koje imaju istu vrijednost kao i ocjene svakog pojedinačnog sudionika (ako u diskusiji, na primjer, sudjeluje, 12 panelista, IREX-ove ocjene će se tretirati kao ocjene trinaestog paneliste). Transparentnost procesa i sudjelovanje lokalnih eksperata odlučujuće doprinosi uspjehu projekta MSI. Konačni rezultat je nijansirana, detaljna analiza medijske situacije u svakoj zemlji, analiza koju mogu pružiti samo lokalni medijski eksperti.

MSI je zamišljen kao fleksibilna metodologija koja uključuje kvalitativne ocjene, dok se istovremeno služi standardnim sustavom ocenjivanja koji omogućava usporedbu i analizu medijskih sustava kako po godinama, tako i po pojedinim zemljama.

MSI je oblikovan tako da se može primjeniti na svaku pojedinačnu zemlju. MSI posjeduje fleksibilnost u analizi specifičnosti i razlika u pojedinim medijskim sustavima, kao i njihove jedinstvene karakteristike. Na primjer, ocjena o profesionalnosti i održivosti primjenjuje se podjednako na lokalne, privatne ili državne medije, i to u svim njihovim oblicima (internet, elektronički i tiskani mediji). MSI se ne priklanja javnim ili privatnim medijima, nego mjeri raznolikost izvora informacija, vrste vlasništva i načine upravljanja medijima.

MSI panel ocjenjuje *tekući* (u posljednjoj godini) status medija u vašoj zemlji, a ne probleme iz prošlih godina ili buduće potencijale razvoja. To se postiže primjenom istih ciljeva i istim pokazateljima svake godine, čime MSI s vremenom omogućava usporedbu napretka (ili zastoja, pa i nazadovanja) medijskog sektora. Zato je MSI ujedno i efikasno sredstvo za lobiranje, kao i izvor informacija o razvoju medija u pojedinim zemljama.

CILJ BR.1: ZAKONSKE I DRUŠTVENE NORME ŠTITE I UNAPREĐUJU SLOBODU GOVORA I PRISTUP JAVNIM INFORMACIJAMA**ZAKONSKE I DRUŠTVENE NORME ŠTITE I UNAPREĐUJU SLOBODU GOVORA I PRISTUP JAVNIM INFORMACIJAMA**

- Zakonska i društvena zaštita slobode govora postoji i provodi se u praksi
- LICENCIRANJE, PROCES IZDAVANJA DOZVOLA ILI REGISTRACIJE MEDIJA ŠTITI JAVNI INTERES I PROVODI SE KOREKTNO, NEPRISTRANO I APOLITIČNO
- ULAZAK NA TRŽIŠTE I POREZNA POLITIKA ZA MEDIJE JE PRAVIČNA I USPOREDIVA S DRUGIM GOSPODARSKIM DJELATNOSTIMA
- KRIVIČNA DJELA PROTIV MEDIJSKIH PROFESIONALACA, GRAĐANA-NOVINARA I MEDIJSKIH KUĆA SU RIJETKA, A U SLUČAJU DA SE DOGODE, ENERGIČNO SE PROGONE
- ZAKON ŠTITI UREĐIVAČKU NEOVISNOST DRŽAVNIH ILI JAVNIH MEDIJA
- KLEVETA I UVREDA SU DEFINIRANI GRAĐANSKIM PRAVOM, JAVNI DJELATNICI ZA KLEVETU MORAJU PRUŽITI VIŠE DOKAZA NEGO OBIČNI GRAĐANI, A OŠTEĆENA STRANA MORA DOKAZATI FALSIFIKAT ILI NAMJERU KLEVETANJA
- INFORMACIJE IZ JAVNIH/DRŽAVNIH INSTITUCIJA SU DOSTUPNE, PRAVO PRISTUPA INFORMACIJAMA SE JEDNAKO PRIMENJUJE NA SVE MEDIJE, NOVINARE I GRAĐANE
- PRISTUP I KORIŠTENJE LOKALNIH I MEĐUNARODNIH VIJESTI I NOVINSKIH IZVORA MEDIJSKIM KUĆAMA NIJE OGRANIČENO ZAKONOM
- ULAZAK U NOVINARSKU PROFESIJU JE SLOBODAN I VLASTI NE NAMEĆU NIKAKVE DOZVOLE, OGRANIČENJA ILI POSEBNA PRAVA ZA NOVINARE

CILJ BROJ 2: NOVINARSTVO ISPUNJAVA PROFESIONALNE STANDARDE KVALITETE**NOVINARSTVO ISPUNJAVA PROFESIONALNE STANDARDE KVALITETE**

- Izvještavanje je nepristrano, objektivno i temeljeno na kvalitetnim izvorima
- Novinari se drže priznatih i prihvaćenih etičkih standarda
- Novinari i urednici ne provode autocenzuru
- Novinari izvještavaju o svim ključnim događajima
- Plaće novinara i drugih medijskih profesionalaca su dovoljno visoke da obeshrabre korupciju i zadrže kvalificirane djelatnike unutar medijske profesije
- Zabavni program ne prevladava nad informativnim programom
- Tehnički kapaciteti i oprema za prikupljanje, produkciju i distribuciju vijesti su moderni i efikasni
- Postoji kvalitetno specijalizirano izvještavanje i programi (istraživačko, privredno/poslovno, lokalno, političko)

CILJ BR.3: MNOGOBROJNI IZVORI OSIGURAVAJU GRAĐANIMA POUZDANE I OBJEKTIVNE INFORMACIJE**MNOGOBROJNI IZVORI OSIGURAVAJU GRAĐANIMA POUZDANE I OBJEKTIVNE INFORMACIJE**

- Pluralizam javnih/državnih i privatnih izvora vijesti (tiskani mediji, elektronički mediji, internet, mobilni mediji) postoji i prikazuje probleme s više različitih stanovišta
- Pristup građana domaćim i međunarodnim medijima nije ograničen
- Državni ili javni mediji odražavaju gledišta cijelog političkog spektra, neutralni su i služe javnim interesima
- Neovisne informativne agencije prikupljaju i distribuiraju vijesti za medijske kuće
- Privatni mediji proizvode vijesti u vlastitoj produkciji
- Transparentnost vlasništva nad medijima omogućava konzumentima da procijene objektivnost vijesti; vlasništvo nad medijima nije koncentrirano u nekoliko konglomerata
- MEDIJI ODRAŽAVAJU ŠIROK SPEKTAR DRUŠTVENIH INTERESA, UKLJUČUJUĆI IZVORE INFORMIRANJA NA JEZICIMA NACIONALNIH MANJINA
- MEDIJI POKRIVAJU VIJESTI I INFORMACIJE O LOKALNIM, DRŽAVNIM I MEĐUNARODNIM PITANJIMA

CILJ BR.4: MEDIJI SU POSLOVNO DOBRO VODJENI, ŠTO IM OMOGUĆAVA NEOVISNU UREĐIVAČKU POLITIKU**MEDIJI SU POSLOVNO DOBRO VODJENI, ŠTO IM OMOGUĆAVA NEOVISNU UREĐIVAČKU POLITIKU**

- Medijske kuće rade kao efikasne i samoodržive tvrtke
- MEDIJI OSTVARUJU PRIHODE IZ VIŠE IZVORA
- Reklamne agencije i srodne djelatnosti su aktivne na tržištu oglašavanja
- REKLAMNI PRIHOD JE U POSTOTKU UKUPNOG PRIHODA U SKLADU S MEDJUNARODNIM STANDARDIMA
- DRŽAVNE POTPORE I OGLAŠAVANJE SE DISTRIBUIRAJU RAVNOMJERNO, ZAKONITA SU, NE PODRIVAJU UREĐIVAČKU NEOVISNOST I NE UTJEČU NA ODNOS NA TRŽIŠTU
- ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA SE KORISTI ZA DEFINIRANJE STRATEŠKIH PLANOVA, POVEĆANJE PRIHODA OD REKLAMA I ZA PRILAGOĐAVANJE MEDIJSKIH PROIZVODA POTREBAMA I INTERESIMA PUBLIKE
- PODACI O GLEDANOSTI, SLUŠANOSTI I NAKLADAMA SU POUZDANI I NEPRISTRANO URAĐENI

CILJ BR.5: PRATEĆE INSTITUCIJE SU U FUNKCIJI PROFESIONALNIH INTERESA NEOVISNIH MEDIJA

PRATECE INSTITUCIJE SU U FUNKCIJI PROFESIONALNIH INTERESA NEOVISNIH MEDIJA

- INTERESNE UDRUGE ZASTUPAJU INTERESE VLASNIKA MEDIJA I MANAGERA I PRUŽAJU USLUGE ČLANOVIMA
- PROFESIONALNE UDRUGE RADE NA ZAŠTITI NOVINARSKIH PRAVA I PROMOVIRANJU KVALITETNOG NOVINARSTVA
- NEVLADINE UDRUGE PODRŽAVAJU SLOBODU GOVORA I NEOVISNE MEDIJE
- KVALITETNI PROGRAMI ŠKOLOVANJA NOVINARA POSTOJE I OSIGURAVAJU PRAKTIČNA ISKUSTVA I ZNANJA
- INSTITUCIJE I PROGRAMI KRATKOROČNOG OBRAZOVANJA I OBRAZOVANJA NA RADNOM MJESTU OMOGUĆAVAJU NOVINARIMA DA POBOLJŠAJU POSTOJEĆA ZNANJA ILI STEKNU NOVE KVALIFIKACIJE
- IZVORI MEDIJSKE OPREME, PAPIRA I TISKARSKI KAPACITETI SU APOLITIČNI, NEMAJU MONOPOL I NISU OGRANIČENI
- KANALI DISTRIBUCIJE (NA PRIMJER – KIOSCI, ODAŠILJAČI, KABLOVSKA TELEVIZIJA, INTERNET, MOBILNE PLATFORME) SU APOLITIČNI, NEMAJU MONOPOL I NE PODLIJEŽU OGRANIČENJIMA
- INFRASTRUKTURA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE U DOVOLJNOJ MJERI ZADOVOLJAVA POTREBE MEDIJA I GRAĐANA

INDITSATOR STSORING

0 = Ne, zemlja ne ispunjava tražene uvjete, državne ili interesne društvene snage se aktivno protive implementaciji.

1 = Zemlja minimalno ispunjava aspekte pokazatelja; ne mora biti aktivnog protivljenja implementaciji, ali poslovno okruženje nije takvo da ih podržava, a država ili medijski profesionalci ne podržavaju promjene aktivno i u potpunosti.

2 = Zemlja djelomično primjenjuje većinu aspekata pokazatelja, ali je još prerano da bi se napredak mogao ocjeniti kao postojani trend, ili još uvijek zavisi od utjecaja vlasti ili političkih snaga.

3 = Prihvaćena je većina aspekata pojedinog pokazatelja, a primjena pokazatelja traje već više godina i/ili nova vlast ukazuje na očekivanu održivost ovog pokazatelja.

4 = Da, u zemlji se primjenjuju svi aspekti pojedinog pokazatelja, a promjene vlasti, ekonomske fluktuacije, promjene u javnom mnijenju i/ili različite društvene konvencije ne narušavaju tu činjenicu.

Primjenjuju se sljedeće ocjene (0; 0.5; 1.0; 1.5; 2.0; 2.5; 3.0; 3.5; 4.0)